

Asia: VN/17651/2021

Lainsäädännön jälkiarvioinnin kehittäminen valtioneuvostossa

1. Jälkiarvioitavat lainsäädäntöhankkeet

Tulisiko kaikista lainsäädäntöhankkeista tehdä jälkiarviointi? Perustele.

ei

Jos jälkiarviointi toteutettaisiin vain osasta lainsäädäntöhankkeita, millaisin kriteerein jälkiarvioitavat lainsäädäntöhankkeet tulisi valita?

Lähtökohtaisesti lakihankkeita tulisi arvioida säännönmukaisesti samalla tavalla kuin muitakin hankkeita; onko niillä saavutettu suunniteltuja tuloksia ja vaikuttavuutta. Kaikkien yksittäisten lainsäädäntöhankkeiden laajamittainen tarkastelu voi kuitenkin olla liian raskasta, ja siksi laajemmat arvioinnit tulisi keskittää ilmiöpohjaiseen arviointiin jossa huomioidaan kokonaisuuksia ja yksittäisten muutosten kokonaisvaikutuksia. Pienempienkin hankkeiden osalta on kuitenkin syytä pohtia, miten myös niiden osalta voitaisiin kevyemmin varmistaa että asetetut tavoitteet on saavutettu ja vaikutus on ollut suunnitellun mukainen.

Tulisiko lainsäädännön jälkiarviointia tehdä säädöksittäin vai laajempina kokonaisuuksia? Perustele.

muulla tavoin, miten? [Molempina. Tarvitaan ilmiöpohjaista arviointia jossa huomioidaan kokonaisuuksia ja yksittäisten muutosten kokonaisvaikutuksia. Mm. maahantuloon ja maassa oleskeluun liittyvään kokonaisuuteen liittyvät useita eri säädöksiä, jotka vaikuttavat kokonaisuuteen, mutta joita usein tarkastellaan yksittäisinä hankkeita: esimerkiksi turvapaikanhakijoiden oikeusturvaan vaikuttavat ulkomaalaislaki, oikeusapulaki ja palkkioasetus ja perheenyhdistämiseen vaikuttavat ulkomaalaislaki, konsulilaki ja kotoutumislaki jne. Kun säädöksiä muutetaan yksittäin, ja pahimmillaan yksittäistekin säädöstä useaan eri otteeseen eri näkökulmasta (esim. ulkomaalaislaki), lopputulos voi olla päinvastainen kuin jonkun yksittäisen muutoksen tarkoitus on ollut. Tällaisessa tilanteessa laajempi jälkiarviointi voi identifioida ongelmia, joita yksittäisen hankkeen arviointi ei paljasta. Esimerkiksi resurssien säästämiseksi tehty muutos konsulilakiin, vaikka itsessään tavoitteensa saavuttanut, voi samalla tuoda negatiivisia (myös kustannusten näkökulmasta) vaikutuksia kotoutumislain tavoitteiden näkökulmasta jne. Joitakin yksittäisiä hankkeita voi kuitenkin olla tarpeen tarkastella myös yksinään, jos niillä jo sellaisenaan on yhteiskunnallista merkittävyyttä tai niillä vaikutetaan olennaisesti ihmisten oikeuksiin tai etuuksiin.]

Pitäisikö jälkiarvioinnin tekemistä suunnitella jo lain laadintavaiheessa? Miten?

Jälkiarvioinnin tarpeen ja aikataulun suunnittelu voitaisiin ottaa osaksi hallituksen esityksen vaikutusten arviointia.

2. Jälkiarviointien resursointi ja toteutus

Miten jälkiarvioinnit tulisi rahoittaa ja resursoida?

-

Miten jälkiarviointeja tulisi toteuttaa?

-

Miten varmistetaan jälkiarviointien laatu?

-

Miten voitaisiin lisätä yhteistyötä tutkijoiden ja tutkimuslaitosten kanssa lainsäädännön jälkiarvioinnissa?

-

3. Jälkiarviointien koordinointi

Tulisiko jälkiarviointien tekemistä koordinoida valtioneuvostossa? Perustele.

-

Miten mahdollinen koordinointi tulisi toteuttaa? Perustele.

-

Millaisia tehtäviä koordinaatioon tulisi sisällyttää?

-

4. Jälkiarviointien hyödyntäminen ja avoimuus

Miten varmistetaan jälkiarviointien hyödyntäminen?

-

Miten varmistetaan jälkiarviointien avoimuus ja läpinäkyvyys?

Jälkiarviointien tulisi olla julkisia ja avoimesti saatavilla esimerkiksi hankkeesta vastanneen ministeriön sivuilla ja/tai hankesivulla.

Tarvitaanko erityinen internet-sivusto, jossa informoidaan jälkiarvioinneista? Perustele.

-

Mitä tällaisen sivuston tulisi sisältää?

-

Onko joitain muuta mitä jälkiarviointien kehittämisessä tulisi huomioida?

-

Holopainen Eeva
Suomen Punainen Risti